

14. trin - TAK FOR MAD

Indledning

Ser vi Gud i det, der sker? Vores øjne har måske ikke helt åbnet sig for de velsignelser, som livet byder på. Hvor ofte ender vi ikke med at se vores tilværelses gevinster, som noget vi enten har fortjent eller - som minimum - selv skaffet os. Så mumler et benhårdt menneskesyn af vores tid fra kulissen sit; "Livet er hvad du gør det til". Eller: "Det ikke hvordan du har det, men hvordan du tager det". Gajolpakkernes banaliteter har presset den amerikanske drøm ind i vores hjerner, frakoblet vores hjerter og tilbage står mennesket ene og soler sig i sin medvind, som var det os, der fik jorden til at dreje.

Måske er det sådan i 90% af vores liv, måske sker det 9 ud af 10 gange, at vi tror på Gajol og ikke på Gud. Men ikke i alle tilfælde. For den sidste gang ud af 10, der ved vi godt, hvor gaverne kommer fra. For høsten gror om natten, når vi sover. Og solen skinner, ligesom regnen falder ligeligt på gode og på onde. Også troende mennesker møder modstand og også selvoptagne individualister går det godt. Den erfaring bærer det modne menneske.

Så hvad sker så de sidste 10% af livet? Ja dér husker vi at sige tak, til dem der bidrog. Tak til alle de mennesker, som hjalp en frem. Tak for alles indsats. Tak for at vi er et team. En familie. Et fællesskab, hvor alle bidrager – ikke kun jeg. Vi husker det. Men har bare glemt det de øvrige 90% af tilværelsen. Glemte det, for det er ikke sådan at vi i 9 ud af 10 livstilfælde er vores egen lykkes smed. Slet ikke. Vi glemmer bare at række vores tak, til de mange, der gav en hånd med i vores tilværelse.

Og af og til sker det så, i de enkleste, mest sårbare stunder, at da rækker vi vores tak til Gud. Tak for det menneske jeg mest af alle jeg elsker. Tak for barnet, vi fik. Tak for at operationen gik godt og at den, jeg gik og længtes efter, kom sikkert hjem. Tak for at du løfter med på mit liv, Gud.

Lad os rejse os og høre en gammel beretning om dét livsvilkår, den indstilling og det mængdeforhold mellem 9 og 10, når vi nu lytter til evangeliet, som Lukas har nedskrevet det:

Læsning - Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Under sin vandring mod Jerusalem fulgte Jesus grænsen mellem Samaria og Galilæa. Da han var på vej ind i en landsby, mødte han ti spedalske; de blev stående langt fra ham og råbte: »Jesus, Mester, forbarm dig over os!« Da han så dem, sagde han: »Gå hen og bliv undersøgt af præsterne!« Og mens de var på vej derhen, blev de rene. Men én af dem vendte tilbage, da han så, at han var blevet helbredt. Han priste Gud med høj røst og kastede sig på sit ansigt for Jesu fødder og takkede ham; og det var en samaritaner.

Jesus spurgte: »Var der ikke ti, der blev rene? Hvor er de ni? Er det kun denne fremmede, der er vendt tilbage for at give Gud æren?« Og han sagde til ham: »Stå op og gå herfra! Din tro har frelst dig.« Luk. 17,11-19

Prædiken

Måske går de fleste af vores dage uden tak. Måske glemmer vi de fleste af vores dage, at der er noget at takke *for* og som regel mindst *én* at takke. Men måske husker vi nu alligevel i særlig grad de dage, der udmærker sig ved, at vi fik rettet vores bevidsthed og ånd derhen, hvor takken hører. De store dage. De dramatiske dag. De eftertænksomme dage. Dagene efter noget gik godt, dagene før man venter sig noget. Forventer noget. Frygter noget. Alligevel er det måske ok, at vi ikke falder på knæ hver dag og takker Gud, men bare i det små husker at

takke hinanden. Eller måske er det bare sådan det er blevet, og så kan I genkende jer selv i mine ord. Hvis I, som jeg, ikke helt tit nok husker at vi mennesker er båret både af Gud og af medmennesker. At vi skylder dem, om ikke andet så i hvert fald tak, for at de holder os, bærer os, hjælper os. Gør en forskel.

Men hvad ville ske, hvis den bevidst groede i os? Ikke for at få et ydre udtryk, vi behøver ikke stå mumlende ved en takkemur. Vi kan nøjes med at leve opmærksomt på alle de gange andre rækker frem og gør noget for os. Hvad ville det betyde for vores livssyn, menneskesyn, Gudssyn, hvis vi affandt os med at være udleveret til Gud og medmenneske? Noget stort, er jeg sikker på! Grundlæggende taknemmelighed er frugtbar muld.

Men nu er det at takke ikke noget vi skal at gå rundt at gøre, som var vi indstillet på automatpilot – selvom forældre ganske ofte presser småbørn til at huske at takke for mad, inden de rejser sig og går ind og leger videre. *Hvad hedder det så, spørger vi, og barnet svarer troskyldigt sit løsen Tak for mad.* Frihedsord, ikke for at række tak, men for at kunne gå sin vej og komme videre. Nej, tak er ikke en tvangshandling. Ikke først og fremmest; for da er den i risiko for at stå tom. Jeg husker som barn, når mine forældre bad mig ringe rundt til fjerne slægtninge og takke for årets julegave. Jeg opfattede det som ydmygende. Hvad var der at takke for? En gave jeg ikke havde ønsket mig? En gave de var gladere for at give, end jeg for at få? Den slags tak lægger sig som belægninger på tungen. Når man presset af normer må takke, men ingen tak føler.

Men er tak da mest en følelse, spørger vi hinanden? Bliver vi grebet af stor taknemmelighed? Ikke med ret jævne mellemrum. Så nej. Tak er måske heller ikke mest en følelse. Men hvad er det så. At takke. Det er en pligt. Hvor voldsomt. En pligt? Ja – man er tak skyldig. Men med det menes bare, at man snart indser netop at andre var involveret og i det mindste *dem* skylder man tak.

Derfor gik den ene af de ti spedalske tilbage. De var lige helbredte alle ti, det var ikke kun den ene, ikke kun de 10% af livet der var helbredt, nej alle 100% men kun én indser at det hænger sådan sammen. Kun én forstår, at når noget er rakt en, så må man vende om og levere sin taknemmelighed. I taknemmelighedserkendelsen hviler den tro, at vi mennesker er forbundet med hinanden og udleveret til hinanden.

Vi ved godt at spedalskhed var en slem sygdom, som ikke findes på vores breddegrader og som relativt let lader sig kurere. Lad os derfor ikke fortabe os i det kliniske, men i det sindbillede, som vi bedre forstår. For det er nemlig det med 'hinanden', med fællesskaber og særligt det at være udelukket fra dem, der er på spil. De ti syge var henvist til hinanden, ingen andre ville dem. De var rent ud sagt det dårlige selskab, sådan lægeligt talt. De have kun hinanden, men da de blev raske skete der to ting; de gik fra hinanden, og de fik igen adgang til det store fællesskab. Præsterne har godkendt deres helbredelse og de kunne genoptage livet, som de fleste lever det. De syges fællesskab var ikke villet. De var kun sammen, fordi de delte jammerlige vilkår. Ligesom når mobbeofre på en skole finder sammen. De ville måske hellere være sammen med de seje, men var ikke velkomne. Og så må man jo nøjes. Fællesskaber er ganske ofte lukkede; på den ene eller den anden måde. Og vi står derude og banker på, men... velkommen er kun den, der ligner gruppen. De lyshårede, de rige, de raske, de kloge og dem med kjole på, hvis man er fem år gammel på børnehavens legeplads.

Har du nogensinde følt dig udenfor? Har du set dit barn gå alene gennem skolegården? Har du mærket at pladserne var reserveret til andre og alene de ledige stole på bagerste række, var dem, der var tilgængelige. For dig, for andre, for dem, der ikke var velkomne. Så ved du, hvor slemt det var at være spedalsk. Og du forstår jublen, da helbredelsen blev rakt dem. Og du

forstår, hvorfor de løb tilbage ind i livet. Genindbudt i det gode selskab. Men forfjamskelsen er ikke holdbar. Skal man takke dem, der før holdt en ude og som nu nådigt tager imod? Eller skal man i stedet håbe på at blive fri for at gå tiggergang blandt bedre stillede? Mao hvem skylder vi vores tak? Ja det vidste den ene, ligesom vi ved det fra tid til anden. For handler det om selv at få lov at være med eller handler det om det forandrende, der sker i et liv, når mulighederne radikalt forandres. Ja altså hvis vi skal gå helt tæt på de spedalske, så vendte den ene om og gik tilbage. Eller sagt med kirkeord; han blev omvendt. Han fik et omvendt syn på livet. Han blev fri af sine livshungrende længsler og så at det vigtigste ikke var at få lov at være med i legen, men at nogle havde rakt ud og skabt kontakt. På trods af sygdom. Hans verden åbnede sig. Ikke mere end for de 9 andre, men da han stod midt i livets genvakte muligheder, da så han med hvilket sindelag han kunne leve ikke bare helbredt, men frelst – for teksten insisterer på at der er forskel: 10 blev helbredt, kun én blev frelst. Og da først ånden var vakt og han indså sin takskyldighed, da fik han *Åndens frugt der er kærlighed, glæde, fred, tålmodighed, venlighed, godhed, trofasthed, mildhed og selvbeherskelse*. Og den slags rækkes videre ind i lukkede fællesskaber og sprænger dem indefra. Så hvor vi 9 ud af 10 gange kløjes i at ville lykkes, være rigtige, være succesfyldte lykkessmede, så er det når vi stopper op, vender om, indser hvordan et frit liv i sandhed leves, at vi kan blive frelst og derfra råbe frelsen videre. Bære frelsen videre. Give rum til andre i åbne fællesskaber. Se det er da i sandhed noget at takke for. I den nye indsigt at æren er Guds.

Men jeg vedkender; størstedelen af livet, 90% af tiden, der jagter vi og kalder på noget andet. På at vores vilje må ske. Men sansen for at vi er udleveret til hinaandens hjælpvillighed og erkendelsen af takskyldigheden har transformerende kraft i voksne liv.

Hvor ofte hører vi ikke fra vores gamle, når livet er i sit sidste kapitel, hvor ofte hører vi dem ikke sige: "Jeg har så meget at takke for." Men husker vi at tænke det undervejs? Hvor meget vi egentlig har at takke for? For hvad om taknemmeligheden blev vores grundvilkår og undertonen i alt vi gør. Hvad om vi lod tak være det første ikke det sidste ord. Og stedet for at bede børn om at takke for maden, når de har spist den, så lærte dem at takke på forhånd, for at der er mad. At det er noget de kan lide. At sult kan stilles. Og først og mest for at nogen har gjort et måltid klar til dem og alle andre, til glæde og til overlevelse. Ja måske kan man starte i den mindste tak og se at deri ligger den største. Tak for mad. Før vi spiser.

Ja de små taksigelser kan være vores øvebane. Tak for den blå himmel og årstidernes skiften. Tak for en søndags stille ro. Tak for fællesskab og familie. Tak for lilleemor og barnebarn. Tak for dåben, vi om lidt bevidner. Tak for salmer jeg kender og kan synge med på. Tak. Bare tak.